Commemoracio Lamentacionis siue Compassionis Beate Marie. Reproduced in facsimile from the vnique copy printed at Westminster by William Caxton, with an introduction by E. Gordon Duff

M.D.CCCC.I

Two hundred copies, photographed & printed at
the University Press Oxford by Horace Hart
for the Bibliographical Society of Lancashire
M.D.CCCC.I

PREFACE

THE present Facsimile is the first of a series which the Society hopes to issue. It is to consist of reproductions of unique early English books, especially such as are of literary importance and difficult of access. In the present case these conditions are amply fulfilled, for the book is of great interest to liturgical students, it is the only known copy of one of the books printed by our first printer, and it is preserved in a foreign library. I have to thank the Rev. W. H. Frere and Mr. J. Wickham Legg for valuable liturgical information, and to offer to M. F. VanderHaeghen, Librarian of the University of Ghent, the best thanks of the Society for permitting this facsimile to be made.

INTRODUCTION

ABOUT the year 1854 or 1855 at a small auction of books held by M. Verhulst at Ghent, M. Ferdinand VanderHaeghen, the present learned librarian of the University Library of that town, purchased a small early printed volume in a type which was quite unknown to him, and therefore attracted his attention.

In 1860 *M. Campbell, who was then engaged in collecting materials for his* Annales Typographiques, *was staying at Swynaerde as the guest of M. Vander-Haeghen, and the little book was shown to him. He, however, examined it merely with a view to his own work, and seeing that it was not a production of any Netherlandish press, it was passed over and laid aside unnoticed.*

During the succeeding years, while M. Vander-Haeghen was employed in arranging and identifying the early printed books at Ghent, certain volumes were laid aside, which the librarian, with the means at his disposal, was not able to assign to any particular place

or printer. These, about 1875, *were sent over to the Hague in the hope that M. Campbell, with the more ample materials available in the Royal Library, would be able to discover their places and printers.*

Gradually book after book was identified, until at last but one remained, the Commemoratio. *The early books of various countries had been studied—Germany, Italy, France, the Netherlands—but in vain. At last M. Campbell thought it might be English work. The facsimiles in Blades'* Life of Caxton *were turned to, the type was identified, and another book added to the list of the known productions of our first printer.*

The Commemoratio *is a late production of Caxton's press, issued about* 1490, *and agreeing typographically in every way with another special service, the* Festum Transfigurationis D. N. Iesu Christi, *of which the unique copy is in the British Museum. Both are in small quarto, with twenty-four lines to the page, and without head-lines or pagination. They also are peculiar in being signed by the sheet and not by the leaf. The paper used for them was the smallest of the three sizes used by Caxton, the full sheet measuring about eighteen inches by twelve, so that the page*

of

of a quarto would measure half an inch taller and a quarter wider than the present facsimile[1].

The wood-cut on the title-page is one of a series for an edition of the Horae ad usum Sarum, *but of Caxton's four editions only a few leaves are preserved. Odd cuts from the set are found in other books, as for instance the* Speculum vite Christi, *and many found their way into the hands of his successor, Wynkyn de Worde, and were used by him.*

Any further typographical description, with the facsimile before you, would be superfluous.

The Commemoratio Lamentacionis *is one amongst a small group of liturgical books known as* Nova Festa, *which were intended as supplements to the Breviary and Missal, and which were printed towards the end of the fifteenth century. They numbered four in all, the other three being the* Festum Visitationis Beatae Mariae Virginis, *of which there are two editions,*

[1] *I very much regret that it was impossible to obtain for this reproduction any suitable paper which would give the wire-marks running the same way as in the original. Here they run perpendicularly whereas in the original, as in all genuine quartos, they are horizontal.*

 printed

printed by Caxton and W. de Machlinia, the Festum Transfigurationis D. N. Iesu Christi *issued by W. de Machlinia, Caxton and Pynson, and the* Festum Nominis Iesu, *printed twice by Pynson.*

The present volume consists of three parts. Firstly, the Breviary services for a Commemoration of the Compassio B. V. M. on one particular day in the year. Secondly, a Mass corresponding. Thirdly, the Breviary services for the Compassio B. V. M. when adopted not as a Commemoration but as a Festival with octave.

Now while the other Nova Festa were adopted as festivals in the Sarum service and incorporated into the Breviary and Missal, this apparently was not, although the Mass is found in the edition of the Sarum Missal printed at Rouen in 1497[1]*. The full service seems to have been in the nature of an experiment, and one which was not successful.*

About 1520 a small tract of eight leaves was printed at Edinburgh as a supplement to the Aberdeen Breviary. This has the title Compassio beate Marie, *and contains a service to be held on the Wednesday*

[1] *Sarum Missal, Burntisland edition, xlvii and 919.*

 following

following Palm Sunday. Besides this service it contains a Festum corone domini, and an account of the advent of the relics of St. Andrew brought to Scotland by St. Regulus in the third century. Beyond the mere name, however, it seems to have nothing in common with the present book.

The first mention of the service appears to be that in Canon XI of the Synod of Cologne of 1427, *which orders this festum seu memoria Compassionis B. V. M. to be kept on the Friday after the Sunday called Jubilate (the third after Easter) apparently as a new thing.*

'It is tempting,' writes Mr. W. H. Frere, 'to read Judica me (Passion Sunday, the fifth in Lent) for Jubilate, but it hardly fits with the order to say it on the next vacant Friday if that one is occupied, for the next two would certainly be inadmissible, being Good Friday and Friday in Easter week.'

Grotefend[1] *quotes it from various dioceses on the Friday before Reminiscere (second Sunday in Lent), Friday before or after Judica, Saturday after Judica, Friday or*

[1] *Zeitrechnung des Deutschen Mittelalters, II. ii.* 136.

Saturday after Quasimodo (Low Sunday). Or in some connexion with Corpus Christi, the Friday, Saturday, or Sunday following. Or again on fixed days, March 18, *May* 5, *July* 18, 19 *or* 20, *or the Sunday after Divisio Apostolorum (July* 15).

The names given to the service also vary, Transfixio B. V. M., or De pietate B. V. M., while now it is known as S. Marie Septem Dolorum in the Roman Church and kept on the Friday in Passion Week, universally since 1727 *and locally before that. Festum septem dolorum B. V. M.*[1]

As regards the Hymns and Sequence. The latter was common abroad in the sixteenth century French Missals. The hymns, however, do not seem to occur elsewhere and are not given by Chevalier, so that the Breviary services may be English and not foreign.

E. G. D.

[1] *Gavanti* (B.) *and Merati* (C. *J.*), *Thesaurus sacrorum rituum* 1823. *iii.* 233.

Cōmemoracō Lamētacōis siue cōpassiōis btē Marie ī morte filij & dr̄ Cōmemoracō btē ma-rie pietatis vel ↄmemoracō pietatis q̄ celebrari debet feria sexta īmediate p̄cedēte dominicā ī passi one ꝓ eo ꝙ ipo die legit̄ i eccl'ia de resuscitacōe lazari Post quā iudei sibi supserūt occacōnē cō spirādi i xpo mortē Et si ibidē ↄgrue ppt festū ānūciacōis l' aliō simile celebrari nō possit. Tūc de ea prīa feria postea vacāte fiat seruiciū. Ad

p̄mas vesperas/Añ. Mater xpi lacrimosa audiēs filiū suū captū et corā pōcio pilato p̄side duc tū flēs & eiulās clamauit & dixit/ surgā & circuibo ci uitatē p vicos & plateas q̄ rā quē diligit aīa mea ps dilexi. añ. Inualescebat nimis o v̄go ↄtra tuū fili ū seuicia Iudeoꝝ cū corā pilato p̄side clamabāt crucifige. crucifige. heu puīsū iudiciū & scel' i-auditū funest' latro barrabas dimittitur & tu' o v̄go ali' īnocē s cruci affigit̄/ ps. Credidi ppt añ. Cū xps ad mortē crucē sibi baiularet seq-

batur eũ eius mater anxia/mestissimas voces emittens vberesq; effundẽdo lacrimas pectus sacrum percuciens Ps. Ad dñm cum t/ Añ. Que cum ad loca supplicij venisset et filium suum erigi in crucem conspexisset. sic erumpe-bant ploratus et lacrime multiplicate fuerunt merores et augustie qd pre dolore pene deficit Ps. Ad te leuaui/añ. Agnus vite xps in cru-ce moriens heli clamat spm patri recõmendãs quis dolor aut gemitus tunc matrem tenuit / q̃ vox aut lingua proferre poterit. erat in vtroque magna compassio cum erat vtrobiq; sũma di-lecio/Ps. Nisi quia dñs/ Capitulum/

CUi compado te vel cui assimulabo te vir-go filia iherusalẽ cui coequabo te et cõsola-cor te virgo filia syon magna est eni velud ma-re contricio tua quis medebitur tibi R. Plorãs xpi mr̃ plorauit ĩ nocte et lacrime ei9 ĩ maxillis ei9/ Nõ est qui cõsoletur eã ex omnibz caris ei9 V. Oẽs amici ei9 spreuerũt eã facti sunt ei ini-mici/ Non est. Gl'ia patri et filio. Non est/ Y9.

NOstras o sancte spũs mentes perfunde de-lit9 vt cũ virgie marie valeam9 complan-gere Que vox aut lingua poterit retexere quas

pertulit maria penas asperas planctus fletus
et lacrimas / Cum captum nouit dn̄m dilectū
suum filium et ductum coram preside vinctum
pro mundi scelere/ Post ceditur conspuitur et
purpura induitur tulit coronā spineam crucem
claues et lanceam/ Que te Jhu clemencia vicit
vt hec obprobria ferres pro nostro vicio certe so
la dileccio/ Nunc ergo da pijssime o verus cus
tos anime vt tua sancta passio sit nostra cōsola
cio Et tu virgo mitissima da clemens et propi
cia/ tecum sincero pectore nos xp̄i mortem plā-
gere. Sit laus marie filio qui crucis in patibu
lo cruenta passus vulnera mundi lauit piacula
Amen/ V. Plorans plorauit in nocte Et lacri-
me eius in maxillis ei9. An̄. Aīa mea liquefcā
est. vt dilectus locutus est. quesiui et non inueni
illum. vocaui et non respondit michi inuenerūt
me custodes ciuitatis. percusserunt me et vul-
nerauerūt me. tulerunt pallium meū custodes
murorū filie Jherusalē Nunciate dilcō quia a-
more langueo. Ps. Magn̄. Orāco/

PIetatem tuam quesumus domine Jhu
clementissie qui pro nobis peccatoribus
mortem subiens temporalē nec proprio corpori

nec materno dolori parcere voluisti 'presta que-
sumus/vt nos passionis tue memoriam eius-
demqꝫ matris tue mesticiā recolētes·vobiscum
felicitatis eterne simus pticipes. Qui viuis/
¶ Ad cōpletorium oīa fiant sicut in alijs fes-
tis beate marie. si dicatur de isto festo exᷓ qua-
dragesimam cū isto versu post ẏmpnum.
Gloria tibi dn̄e qui passus es pro homine cū
patre et sancto spū in sempiterna secula.amē
¶ Si vero infra quadragesimā dicatur de ista
festiuitate.tunc ad cōplet' oīa fiant sicut cōgru
it tempe q̄dragesimali.ad matut. Inuitatoriū
Crucifixum dn̄m quem virgo planxit mor-
tuū Venite adoremus/Ps̄. Venite. ẏmpn9/
QUem terra pontus ethera colunt. tremunt
baratra. xp̄s tormenta sustinet vt nos a
morte liberet. Matris eius precordia. pena
torquentur aspera. cum illum quem concepat
iudea virgis verberat/Hunc dū ad mortē du-
citur.hec virgo tristis sequit'·pectus perfūdēs
fletibꝫ et crebris tunciombus/In cruce dum
extēditur natus mater cōmoritur nullus dolor
amarior. nam nulla proles carior. Sit laus
honor deuocio Jhu marie filio. tenso crucis pa-

tibulo. pro redimendo populo Amen.

¶ In primo nocturno antiphona.

Noctē qua xp̄s capitur in sompnē virgo dux͛it & cum magno gemitu flens puigil pmāsit / Ps̄. Quare fremuerūt an̄. Fit vox nimis flebilis vox nimis amara matri quādo capit͛ eius ples cara / Ps̄. Dn̄e mlt͛ / An̄. Quis matris augustias possit lingua fari cum videret filium nudum flagellari / Ps̄. Dn̄e ne in furore / V̄. Egressus est a filia syon / Oīs decor eius. Pr̄ nr̄ / Et ne nos. Iube. Bn̄diccō / Salua Ihesu flentes tue matri compacientes / Leccō prima /

Inter omnes sanctos memoria beatissime virginis Marie eo frequencius agitur atqȝ festiuius quo maiorem graciam apud deum creditur inuenisse. Unde post antiq̄ora ei9 virginis solemnia non fuit contēta deuocio fidelium quin pietatis & compassionis sue solemne sup adderet hodiernū / Nam licet res ista compassionis virginee. in passione sui filij de qua nūc agimus ploratum magis quā gaudiū ab humanis pectoribus dignissime extorqueret / vtpote que matris xp̄i recentem nobis doloris & lamētacionis materiam subministrat. nō decet tn̄ qui

non mīori deuocione memoriam illius doloris celebremus quam facimus in memorijs alio-rum sanctorum de quorum lacrimis atqꝫ dolo-re celebrando frequenter mencionem ecclesia fa-cit. Nam rachelis ploratus et vlulatus suos fi-lios plorantis inconsolabiliter ꝙ consolari no-luit quia non sunt. Apud Jheremiam celebran-tur. Noemi tristis morte mariti filiorumqꝫ. la-crimas amaras. Ruth Moabitidis historia p-dit Anna Tobie mater Junioris quādo pater misisset eum in Rages Medorum Ciuitatem pro pecunijs quas antea Gabelo sub mutuo de-dit. fleuit amare. et inter alia suspiria cordis hec verba protulit. vtinam non fuisset pecunia illa pro qua misisti filium nostrum baculum senec-tutis nostre/ Tu autem domine/ ℟. Consolari maria non potuit sic tractari videns quem ge-nuit. Nec minorem dolorem hūit quam salua-tor qui tot sustinuit / ℣. Mortem eius cernens quem aliut. nulla mater sic vnquā doluit. Nec minorē dolorem/ Jube. Benediccō. Nunc tibi ꝯpassis/ tu mesta mater nobis assis/ ¶ Lcō ij

Quocirca valde pēsādū ē ꝙ si dolor intim⁹ cordis istaꝝ mulieꝝ ī eccl'a xp̄i memora-

tu dignus habetur. quid de diuina genitrice d. cem9 cuius dolor grauis ex amore grauior fac tus pro morte vnigeniti. omēs oīm mortales dolores supauit. Fundatur enim dolor in amo re. et pporcio doloris pporcione metitur amoris Tanto igitur quis dolet de amissione seu lesio ne alicuius rei quāto illā plus diligit / Et non sine magno dolore amittitur. quod cum maio re amore possidetur / Sed nūq̈ talis ac tantus amor erat int᷑ aliquas mūdi huius creaturas / qualis et qāt9 erat int᷑ christū filiū et piā eius matrem. sequitur ergo ꝙ huius virginis lacri mosis doloribus non erat dolor similis. que ma ter vnica solaqꝫ genitrix erat tocius Jhesu qui nat9 erat. hijs in terris ex mr̄e sine pr̄e Et ideo mr̄ pl9 naturalit᷑ amans eū qm̄ si prēm in ter ris habuisset. qr pl9 sua res erat Nec erat ptitus aut diminut9 amor ille naturalis Sꝫ tot9 et īte ger erat mr̄is ad filiū / R. Uidēs mr̄ supplicia ꝑlis exq̄sita torquet᷑ angustia gemitibꝫ attrita plorās atqꝫ lacrimās dū lāgueret ita Squalet ei9 facies imp tā polita V. Pena sic exasperās nunquam ē audita lōge sibi carior mors erat quam vita. Squalet eius Jube. Benedicrio.

Uirgo plorās natum dele culpas terge reatum

Huic siquidē diuine genitrici bn̄ ¶ Lcō z. cōgruit illd̄ quod Jheremias ait / Nouū creabit dn̄s sup terrā. femina circūdabit virū Solet homo circūdare qd̄ suū est nō qd̄ alienū In alijs filijs substancia filij non est tota ꝓpria matris. sed eciam et patris Et ideo nulla mater circumdat filium vt virgo maria / Oīs alia figura pluribus lineis figuratur atqꝫ formatur circularis vero figura / vna linea claudit. Sic beata maria sola clausit intra viscera sua xp̄m Jhesum / Alij filij duabus lineis figurantur p̄re vidl't et. matre Jste vero filius a solo matre circumdatus erat / quia p̄rem in terris non hūit / Et quia sic sola parens erat tocius Jhesu secundū carnem Jdeo plus amās eū. vnde et ꝓ eo plus dolens erat Que mater vnq̄ poterat nō affici doloribus videns natum vnicum vniceqꝫ dilcm̄. ab oībus velut abiectissimū vilissimūqꝫ et reprobatum. Jrrisum. blasphematum consputum / collophisatum. flagellatū spinis coronatū postremoqꝫ cruci affixum . absqꝫ omi consolacione derelinqui Unde psalmista ī illi9 psōa ait Qui me ↄsolaret̄ nō inueni Tu autē ℟. Custi

mater lacrimosa tibi supplicantibus opem fer miseris. Subuenı dña clamātibꝫ ad te iugiter. V̄/ Quoniam peccatoꝝ mole ꝑmimur ⁊ nō est qui adiuuet. Subuem. Gl'ia patri. subuem/
¶ In secūdo nocturno/ Añ. Fleuit vultu lugubri videns mater xp̄i natum corā presi de ad tribunal sisti. ps̄. Usquequo dn̄e. añ/ Posuit te dn̄s virgo desolatā ⁊ cū crucifixus ē merore cōfectā. Ps̄. Dn̄e ne in furore ij. Añ. Respice cū lacrimis virginē dolētē cū videret filiū in cruce pendentē. Ps̄. Quemadmodū. V̄. Oēs amici ei⁹ spreuerūt eā. facti sūt ei inimici/ Jube. Bn̄diccō Mesta mater xp̄i nos eruat a nece tristi.
Non enī cōsolabātur eum nec ¶ Leccō q̄rta in aliq⁹ cōpaciebātᷣ ei. hij qui ad mortem ducebāt eū sed finibꝫ ⁊ cordis ad locū crucifixionis eū traxerunt / non ipsi Judei sed cum principibꝫ sacerdotū scribisqꝫ ⁊ phariseis illudentes improperabant ei / Non gentiles sed coronam spineam imponentes capiti. percuciebant eum Non ipsi discipuli. quia ab eo fugerāt de eius diuinitate sub dubio vacillantes de quibus in psalmo Elongasti a me amicum ⁊ proximum Non ipsi fratres carnales atqꝫ conati sed quidā

Non ipsi fratres carnales atq; cognati. sed q̄dā
potius abhominabātur eū. vnde pph'a. Longe fe
cisti notos meos a me posuerūt me abhomina=
cionē sibi. Non consolabatur eum pater etern?
sed pro nobis omnib; tradidit illum permittēs
Judeos facere in eum quecumq; voluerunt /
Clamauerunt iusti ait pph'eta & dominus ex
audiuit eos / Sed xp̄s derelictus ab omnibus
videbatur. vnde ait per prophetam Ego autem
clamabo per diem & non exaudies . Et in eodē
psalmo. se derelictum clamans . ait deus meus
deus meus ut quid dereliquisti me Postremo
tandē non potuit eum consolari mestissima ma
ter sua que simul cū eo & pro eo tantis dolorib;
angustiata fuit. q̄ lacrimas amaras quasi stil=
lantes riuos ab oculis fundere non cessabat /
Consolari volebat eum sed pre singultib; atq;
suspirijs non valebat loqui . Quamuis enim
presens fuit & iuxta crucem steterit / hoc tamen
totum ad augmentum doloris erat cum nec po
tuit eū in aliquo consolari nec ipsum amplex=
ari vel osculari aut potū porrige' sicienti Tu autē
domine. ℞. Jhesu pijssime qui potes premere
marinos vertices fluct? q; frangere Qui potes

ostijs mare concludere coge virgineum fletum refluere. R/ Serena domine maxillam madi= dam et mare fletuum vertas in aridam Qui potes. Jube/Benediccō. Pro mestis ora et mu lis tu virgo decora. ¶ Leccō quinta

O Dolor et gemitus. vidit mater filium in cruce pendentem siti laborantem et de= precantem vt refocilletur / nec saltem vel aque stillam vel minimam guttam potuit prebere fi= lio. sed in ipsius presencia datur ei pro potu ace tū felle mixtum. vulnera vidit nec alligare po tuit/Sanguinem effluere. nec potuit extergere Caput inclinatum nec sustentare valuit. Quid multa/ Cum postea mater sacratissimum cor= pus filij p Nichodemum et Joseph de cruce de positum suscepit in manus/quot flumina tunc lacrimarum quam amarissimos singultus edidit. quam alta suspiria / que verba mesticie plena tunc loquebatur. cum singula membra pcurreret et lacrimis rigaret/quis possit expri= mere vnde congrue dicere poterat Jllud Jheremie Vide dn̄e qm̄ tribulor cōturbatꝰ ē vent' meus subuersum est cor meum in memetipā qm̄ ama ritudine plena sum. Tu autem domine. R/

Qualem dicam dña penam quam tulisti cru-
cifixo filio quando tu dixisti noli me supstite so-
lus morte̅ pati. Queso fiat similis mors mr̄is
et nati/ V̄. Noli me relinquere Jhesu fili bone.
fac vt tecum moriar tali passione. Queso fiat/
Iube. Benedicio. Uirgo carens pari. fac nos
sanctis sociari. Leccō sexta/

Et ne quis estimet auctoritates / huius
virginis attestantes penas nobis deficere
quedam loca sancti Euangelij eidm̄ nostro pro
posito conducēcia in medium afferemus Bea-
tus namq3 Symeon postquā de cristo dixerat
ecce positus est hic in ruinā et in resurrexionem
multorum in Israhel et in signum cui contra-
dicetur/ protinus de dolore et penosa passione
huius virginis ait Et tuam inquit ipi9 aiām
pertransibit gladius/ Multum simile per omīa
scribitur in psalmo vbi de Joseph in Egiptum
vendito ceteris q3 eius iniurijs et incomodis
propheta loquens ait. humiliauerunt in cōpedi
bus pedes eius ferrum pertransijt aiām eius
Nusq̄ enim sane materialem gladium corpus
vel aiām huius intemerate virginis quomodo-
libet transuerasse vel ferrū comune vel vsuale

Joseph aūt alteri? cuius qz aiām ptransisse legimu? qñdoqnidē nō poterat gladij mat'ialis ant rugida ferri natura spūalis aīe inuisibilē sbām penetrare ¶Nichil tamē dubitare debemus ēē verissima hec sacre scripture testimonia Sicut igit' in alijs plerisqz sacrarū litterarū locis non īusitatū vl' est aliud lrālit' aliud spūalit' p vnam et eandem dileccōnē intelligi posse. Ita et hic nomine gladij Aliud voce aliud significatō ne nobis insinuatur Quid itaqz aliud est aiāz virginis gladio penetrari. quam vehementis angustie siue doloris aculeo pforari Sicqz per similitudinē materialis gladij quod in corpus agit aliquid quod aiām cruciat designatū esse Tanto digni? igitur est ipsi? lacrimose mris ex pietate filio cōpacientis lamenta celebri de= uocōne a christi fidelibus in ecclesiia me= morari quanto doloribus ac genutibus eius a= maris/ ¶Plusq̄ erat dolor gemitus ve similis do lores nāqz quos perturiens euasit nunc multi plicatos cū vsura soluit. ℟. Regina clemen= cie virgo mater xpi videns tuum filium mori morte tristi. non suis tortoribus impba fuisti Sed plorans et dolens temet afflixisti. V/ Ma=/

nus torquens acut anxia fleuisti nil quod e-
rat indecēs de xpbis dixisti. Sed plorans/ Gl'ia
pri. Sed plorans /In tercio noct. Añ. Matrem
flentem dominus Johi cōmisit / et sic mortem
tollerans spm̄ emisit. Ps. Judica me deus. añ.
Uirgo mitis feminarum flos decusq3 virginū
fac nos tecum crucifixum cristum flere mortuū
Ps. Exaudi deus oracionem meam cum dep-
cor/ Añ. Qui xpo compatitur dato sepultu^e^ fac
o virgo pticeps vite sit future/ Ps. Misere^e^ mei
deus qm̄ conculcauit/ V. Omnes inimici eius
apprehenderunt eam. Inter angustias/ Jube/
Benediccō/ Fons euangelij repleat nos dog-
mate celi/

Secūdum Johānem

In illo tempore. Stabat iuxta crucem
Jhū mater eius et soror matris eius ma-
ria cleophe et Maria magdalene/ Et reliqua /
Omlia excerpta ex sentencijs diuersorum docto
rum. Si propheta Jheremias videns et preui-
dens desolacionem Jherosolime Ciuitatis futu
ram eiusq3 populos hostili manu morituros /
tam vehementer doluit vt ex compassione dice-

ret quis dabit capiti meo aquam et oculis me-
is flumina lacrimarum ut plorem interfectos
populi mei / quis ita demens est et sine sensu
qui non putet illibatam virginem Mariam
pro ignominiosa passione et acerbissima morte
cristi sui filii lacrimas amaras quin potius
magna flumina fudisse lacrimarum / Et cum
idem propheta dicat alibi. deducant oculi mei
lacrimas per diem et noctem. quoniã contricio-
ne magna contrita est virgo filia populi mei
plaga pessima vehementer cuius tam saxium
pectus et indomabile aut cor ita durum et ada-
mentinum quod in lacrimas vere compassio-
nis nõ liquefiet si dolores et lamenta / si planc-
tus et alta suspiria virginis matris pie medi-
tetur. Sane quisquis huic virgini per compas
sionem condolere nesciat / crudelis est. et absqz
omni cõpassione et pietate Si sit igitur in aïa
tua quisquis es aliqua compassio vel pietas
plange cum ista beata virgine pro morte sui
unigeniti. Qui cum post atrocissimas iniurias
et penas acerbissimas cruci tandẽ clauis affix9
erat. ut omniũ pateret aspectibus / mater eius
castissima tota perfusa lacrimis et lamentis.

doloribus et angustijs fatigata vt filium suum dulcissimum videret ante mortem ad locū cru-cifixionis vt potuit properauit. Tu autem / ℞.
Uera solis dum pallet facies fit nox noua mun di meridies dum fenestra latus cū lancea fōs vel rubricatur in cute candida Tunc luctus vir gineus ad celum tollitur et amor igneus dolo^e mergitur / ℣. Dum fenestra Jube. Benediccō Fac tua lamēta meditemur Vgo benigna lcō oct
Quo cum peruenisset et vidisset vnicū dilcm̄ filiū suum in cruce pendentem spinis co-ronatum totoqz corpore cruentatum inter densis-simas robustissimas qz turbas tenerum ipsius corpus comprimentes seipām ingerit nec penit9 desistit quousqz vna cum alijs mulieribus eam comitantibus peruenit ad stipitem crucis . loqui volebat ad filium / sed penitus non valebat. q̄a cum lingua / mentis enunciatrix verba pferre satagebat. singultus mox luctuos9 sincopata . semifractaqz verba retrahebat Et sic in tanto do lore stabat iuxta crucem filij sui . stabant qz cū ea mulieres alie vidlt Maria cleophe et maria Magdalene inter quas eciam Johānes erat vi dens ergo Jhs matrē ita dolorosam iuxta crucē

stantem pietate plenus et copiosus sicut sem-
per erat ad omnes tantis sue matris dolori-
bus compaciens dixit/ Mulier ecce filius tuus
O bone Jhesu et fons omnis pietatis quid est
q hanc tenellam virginē illibate pudicicie ma-
trem que te saluo pudoris lilio concepit. te ex
intemeratis visceribus in mundum protulit te
quoqȝ dulci suo lacte nutriuit non matrem sed
mulierem nominasti dicens / Mulier ecce fili-
us tuus. Quid aliquid si forte locutus fuis-
ses ad quamlibet incognitam et alienam mu-
liercnlam dixisses Eodem vtiqȝ nomine ap-
pellasses eam dicens mulier ecce filius tuus
Tu autem/ ℟. En xp̄c migrat habens in pec-
tore cor amoris aratum vomere. dum gerit na-
tus hoc vulnus lateris nouus adam pro culpa
veteris et stat mater cruento filio / symeonis
confossa gladio. ℣ / Dum xp̄c moritur et da-
tur tumulo. mater commoritur doloris stimu-
lo / Simeonis confossa / Jube. Benediccio /
Gaudia da cunctis pia virgo vite celestis.

Sed pfecto nō absqȝ magna et racionabili ca
usa vocauit eā filiꝰ suꝰ mulierē et nō ma-
trē. nā si recitasset illū dulce nomē ē dulce mr̄is

mox eius mētem subtraxisset illud ineffabile gaudium quod hūit in predicti sui filij nati uitate . nunc tali sorte mutatum vt cerneret eundem filium tam ignominiosa morte dampnatum .quod pre dolore nimio sufferre non potuisset Et ideo appellauit eam mulierem et nō mrēm dicens Mulier ecce filius tuus Quasi diceret O mulier quia perditura es me vnigenitum et vnicum filium tuum quem peperisti Ideo vice mea commendo tibi discipulum vt ipse tibi pro filio sit.vices tibi filij gerat.Ut filius te consoletur / et vt filius fideliter tibi deseruiat atqȝ ministret. O scola perfecta pietatis ipsius Magistri firmata factis et exemplis Quid nos inhumani nimis et ingrati dictu ei sumus qui inter ipsas delicias atqȝ diuicias inter honores et dignitates dum rident nobis prospera mundi cum nobis fronte leta fortuna iocatur . caris parentibus egris et senio fractis .vix aliquid impartimur vnde vel tenuem possint sustentare vitam cum dominus et saluator noster inter contumelias et obprobria inter penas et cruenta vulnera pendens in patibulo crucis lacrimose matris non est oblitus

set eius curam habens eam dilectio commen=
dat discipulo . qui consoletur eam ac in omni=
bus ministret et famuletur ei dicens Mulier
ecce filius tuus Et ad discipulum ecce mater
tua Et est sensus/hic tibi .o. mulier inter om=
nes mulieres benedicta.consolator erit hic tibi
subueniet hic.paratus erit in omnibus neces=
sitatibus et necessarijs tibi velud matri filius
obedire Subueniamus ergo fratres caris geni
toribus de facultatibus quas deus prestitit no=
bis.agamus curam eorum.scientes nos a iust=
to iudice deo merito redarguendos si non pro
viribus morem geramus eis Sit nobis in
exemplum virginis matris vnicus iste filius
qui iam pene positus in ipso confinio mortis /
nou erat immemor dilecto discipulo sue matris
cōmittere curā /Mulier inquiens ecce fili9 tu9
Et ad Johānem Ecce mater tua o satis admi=
randū commutacio.qua fili9 corruptibilis hōis
pro filio dei incōmutabilis / pro domino seru9
atqȝ pro Magistro discipulus in filium recipit
a matre Tu autem R℞. Cum videret qđ clauso
tu mulo priuaret tam dulci filio/ Mater dilcō
stans cum discipulo corde plorat magis ꝙ oc'lo

V. Lacrimarum fluente riuulo merorem mo-
uit astanti populo/ Mater dilectio / Gloria pa-
tri / Mater/ V. Omnes amici eius spreuerunt
eam/ facti sunt ei inimici/

Jn laudibus/ An.

Nos matris compassio Jhesu rex insig-
nis seruet a voragine gehennalis ignis
ps. Dns regnauit/ An. Nulla nouit genitrix an-
gustias tam duras cum plagas aspiceret et ca-
pitis puncturas / Psalmus. Jubilate. Antiphona
Numquam mater pertulit tam anxios dolo-
res / vt Maria filij considerans liuores. ps Deus
deus meus. An. Rubens color vertitur matris
in pallorem dum in terram fluere sacrum vi-
det cruorem / Ps Benedicite / An. Uirgo cum
aspiceret natum cruce mori nullus dolor similis
est suo dolori Ps. Laudate dominum Capitulum.
Cui comparabo/

Ympnus

O Lacrimosa feria te tenet cruciamina cum
barabas dimittitur et cristus crucifigitur
Pastorem heu percuciunt oues disperse fugiunt
te simul cum discipulo manente sub patibulo.
Non mirum si sis anxia commota tali funera te

faciens puram virginem ipsum deum et homi=
nem / Sit laus honor deuocio Jhesu marie
filio tenso crucis patibulo / pro redimendo po=
pulo Amen / V. Plorans plorauit in nocte /
Et lacrime eius in maxillis eius. Añ. Tan=
quam latro capitur vinctus et astrictus a iu=
deis ceditur alapis afflictus. O matris an=
gustia dum audiret ictus pro nobis hec tolle=
rans. sit rex benedictus. Ps. Benedictus.
Oracio Pietatem/ Ad primam ympnus Jam
lucis. Gloria tibi domine qui passus es pro
homine cum patre et sancto spiritu in sempiter=
na secula Amen. Añ / Nos matris. Ps /
Deus in nomine tuo. R / Jhesu criste. V.
Qui matrem in cruce Johanni commisisti. Ad
terciam ympnus Nunc sancte. Gloria tibi dñe
Añ. Nulla nouit Ps / Legē pone. Capl. Cui
comparabo. R. Egressus est a filia syon. V. Oīs decor
eius. filia. Glia. Egressus ē. V. Oēs amici eius
spreuerūt eā Facti sunt ei inimici Or / Pietatē
tuā qms Ad vj / ympnus Rector potēs. Glia ti=
bi dñe añ. Nūqꝫ ps. Defecit ī salu. capl. Plau
serūt sup te manibus trāseūtes per viam sibila
uerunt et mouerunt capita sua sup filiam Jhe=
b ij

rusalem. aperuerunt super te os suum / omnes inimici tui / Deo gracias .℟. Omnes amici eius spreuerunt eam / ℣. Facti sunt ei inimici. Spreuerunt eam / Gloria patri / Omnes. ℣ / Omnes inimici eius apprehenderunt eam. Inter angustias Oro Pietatem tuā / Ad iiiᵉ ẏnꝰ Rerum deus. Gloria tibi domine / Añ. Uirgo cum aspiceret Ps̄. Mirabilia testimonia .Cap. Deduc quasi torrentem lacrimas per diem et noctem .non des requiem tibi neqꝫ taceat pupilla oculi tui. consurge et lauda in nocte in principio vigiliarum effunde sicut aquam cor tuum in conspectu domini / Deo gracias. ℟. Omnes inimici eius apprehenderunt eam. ℣. Inter angustias / Apprehenderunt eam . Gloria patri . Omnes .℣. Plorans plorauit in nocte. Et lacrime eius in maxillis eius. Oro Pietatem t Ad secundas vs̄ / Añ. Flos matris / Cū alijs quatuor Antiphonis vt supra in laudibus cum psalmis vt ad primas vs̄. Capitulum .
Cui comparabo / ℟ En xp̄c migrat ẏmpnus
NOstras o sancte spūs ℣. Plorās plorauit in nocte / Et lacrime eiꝰ in maxillis eiꝰ Añ. Uirgo passo filio penam cordis indicat sꝫ

plebis in medio mortem xpi publicat vrgēte supplicio voces mestas replicat que quōdam pre gaudio cecinit. Ps. Magnificat. Orō/ Pietatem tuam/ ¶ Ad missā offm̄.

Vide domine quoniam tribulor cturbat⁹ est venter meus subuersum est cor meum in memetipsa quoniam amaritudīe plena sum Ps. Posuit me dominus desolatam. tota die merore confectam Gloria Orō.

Pietatem tuam quesumus dn̄e Jh̄u clemētissie qui pro nobis peccōribus mortē subiens temporalem/ nec pprio corpori nec matno dolore parcere voluisti/ Presta quesum⁹ vt passionis tue memoriam eiusdemqꝫ matris tue mesticiam recolentes/ vobiscum delicitatis eterne simus participes/ Qui viuis.

In diebꝰ illis dix¶ Lcō Jheremie pphete it Jheremias ppheta Cui cōpabo vl' cui assimulabo te vgo filia iherusalē Cui adeqbo te & ꝯsolabor te virgo filia syon Magna ē enī velud mare ꝯtricō tua Quis medebit' tibi plauserūt sup te manibꝫ oēs transeuntes per viā sibilauerunt & mouerūt capita sua sup filiā Jherusalem. Aperuerunt super te os suū oēs inimici

tui sibilauerunt et fremduerunt dentibus et dixerunt En ista est dies quam expectabamus fecit dominus que cogitauit / compleuit sermonem suum quem preceperat a diebus antiquis Destruxit et non pepercit et letificauit sup te inimicum et exaltauit cornu hostium tuorum. Deduc quasi torrentem lacrimas per diem et noctem / non des requiem tibi / neque taceat pupilla oculi tui Consurge et lauda in nocte in principio vigiliarum Effunde sicut aquam cor tuum. in conspectu domini. Grad Omnes inimici mei audierunt malum meum letati sunt quoniam tu fecisti quia ingemisco ego et non ē qui consoletur me / V / Multi enim gemitus mei et cor meum merens quia dominus me posuit amaram Alleluya / V. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrexionem mltorū in israel et in signum cui contradicetur et tuam ipsius aiāȝ pertransibit gladius In paschali tpē ij. Alleluya / V. Omnes inimici eius apprehenderunt eā inter angustias vnde desolata est vehement' nō habens ɔsolatorē / Aliud / Alleluya in eodē R. V. Posuit me dn̄s desolatā tota die merore cōfectā. In tpē q̄dragesimali tractus

Usquequo dñe obliuisceris me in finē vs
quequo auūtis faciē tuā a me Quādiu po
nā consilia in aīa mea dolorē in corde meo p diē
Usq̄quo exaltabitur īimic⁹ me⁹ sup me respice
et exaudi me domine deus meus Quoniam tu
dñe suauis et mitis. et multe misericordie oībus
īuocantibus te Intēde aīe mee et libera eam ppt
inimicos meos eripe me Et ne auūtas faciem
tuam a puero tuo qm̄ tribulor velociter exaudi
me Respice in me et miserere mei Da imperium
puero tuo/ et saluum fac filium ancille tue /

Squencia

Este parentis xpi marie lacrimas eya nūc
recole plebs agni mitis cruore redempta /
Qui generis humani collapsi maculas pur =
purea lauit in cruce vulnera pass⁹ cruēta Spu =
ta clauos atq₃ ludibria spinas tulit et seua ver =
bera Mater cernens tanta supplicia flet discer =
pens pectus et vbera/ Heu me clamat heu me
congeminat plorans tristis quam sepe replicat
fili dulcissime cur ista pateris/ Cur confix⁹ ī cruce
moreris ac si reus fuisses scelens cū nichil vnq̄
pcci cōmiseris. Heu me clamās dat alta suspi
ria dicens cur vita sic durat angxia cur ita mo =

ratur mors aut cur michi percit Que mater
vnquam que de puerpera nati dilecti tanta sup
plicia videre simul et vltra viuere possit. Est ista
ne gracia quā sic michi retulisti gabriel dicens
Aue maria gracia plena. Sunt modo contraria
que prius ꝓmisisti cum michi nunc pro gracia
sint dolor et pena / Inter omnes mulieres me
dixisti benedictam omnes nunc videre possunt
me gementem et afflictam De hoc senex syme-
on prophetat / dicens vt euangelista narrat /
Ecce positus est in ruinam tuus iste filius Et
tuam ipsius animam pertransibit gladius /
Mater leta concepisti et dolorem non sensisti
quando virgo peperisti tuum vnigenitū Cum
vsura nunc soluisti penas quas tunc euasisti
videns modo morte tristi mori tuum filium.
Sic stat mater desolata iam non mater sed
orbata dulci suo filio Plangit plorat presto-
latur quoadusqꝫ deponatur corpus de patibu-
lo O lacrimosus intuitus sedet semimortua
parens et extincti funeris in gremio tenet ex-
imias. Omnia perrerrat stigmata locaqꝫ cru-
enta clauorum necnon et plagas singulas videt
spinoso precincta tempora serto et ī latere patētes

cordis Januas . O grauis dolor et gemitus
Nati quondam speciosa membra modo liuida
tractat mater inter manus teneras Amplexa-
tur osculatur ora facta pallida propter penas
atqz plagas asperas Manus contorquens ex-
clauit fletuqz corpus irrigauit/stillas ut riuos
lacrimas . venit tandem Joseph pius/corpus
inuoluit syndone/venit atqz Nichodemus per-
fundens illud vnguine . Post in monumento
nouo preparabant recondere / Quis potest la-
crimas tenere licet corde saxeo / Et non si-
mul condolere in hoc planctu virgineo / Qui
cum Ipsa nescit flere non est ei compassio Qui
scrutator scripturarum est . videbit feminarum
planctus amarissimos . Anna samuelis orat
temulentaqz dum plorat/ putatur apud emu-
los /Vox rachelis vlulantis in rama personuit
suos filios plorantis et consolari noluit. Tristis
Noemi dolebat seua mortis dum subtrahebat
maritum cū filijs Annaqz tobie flebat qñ pa-
ter hunc mittebat in rages pro pecunijs . Anna
mater samuelis Annaqz thobie Noemi et rachelis
si credamus Iheremie plorabāt cum lacrimis
Sz ad lacrimas amaras virginis marie mris

xp̄i crucifixi veriq3 messie non erat planctus si-
milis Ergo mater Jhesu cristi propter pe-
nas quas tulisti pro tuo dulci filio. des vt tecū
hic ploremus. et cor nostrum perforemus com-
passionis gladio / Sic o virgo dolorosa fac
nos tecum lacrimosa sentire suspiria: vt post vi-
tam infelicem habeamus te ductricem ad eter-
na gaudia Amen.

¶ Secundum Johannem

In illo tp̄e Stabant iuxta crucē Jh̄u mr̄
ei9 et soror matris ei9 maria Cleophe et
maria magdalene Cū vidisset ergo Jh̄c ma-
trē stātē et discipulū quem diligebat. dicit ma-
tri sue Mulier ecce fili9 tu9 Deinde dicit disci-
pulo Ecce mater tua. Et ex illa hora. Accepit eā
discipl's in sua. Offerm̄ Cristum cruce mortuū
nostros ob defcū s meste mater aspicit pios per
affectus et clamauit lacerans capillos et pectus
heu me iacet filius meus hic despectus nuper
inter milia qui fuit electus sic mirre fasciculus
meus sit dilectus/ ¶ Secretum.

Hostias q̄sum9 oīpotēs redēptor ī memo-
riam acerbissie passionis tue lacrimosiq3

doloris quem pia virgo mestissima mater pro tua morte sustinuit tibi sacrandas propicius intuere et presta. vt per eas pietatis et compassionis lacrimas tibi viuo et vero deo cum eadem sanctissima matre tua valeamus offerre / Qui viuis / Prefacio Qui salutem Com / De cruce depositum videns corpus christi mesta mater lacrimis atque vultu tristi dixit. o dulcissime fili quid fecisti quod has penas asperas et mortem subisti. Postcōmunio. Redemptor noster atque saluator eterne deus fragilem facturam tuam nos pietatis oculo respicere digneris et presta / vt qui preciosi corporis et sanguinis tui sacrosancta misteria pro totius populi salute oblata percepimus. per hec ad cōpassionis lacrimas tueque mestissime matris deuocionē facilius attendamur Qui viuis et Regnas deus

¶ In festo siue memoria cōpassionis seu lamentacionis beate marie ī morte filii Et dicitur festū seu Memoria bea te Marie pietatis vel memoria pietatis Oīa fiant sicut in festo commemoracionis eiusdem cum leccōibus que sequūtur

¶ Leccio prima

Ut de lacrimoso plāctu semper ītemerate virginis

Marie quem in morte sustinuit cristi sui filij pauca perstringamus ex multis conuenit ante cetera sacras inuestigare scripturas. si quod for-tassis inibi testimonium reperiamus cui quasi fundamento poterimus inniti ne videamur no-ui figmenti velut auctores esse ponendo vel ea que non decent vel ea que non licent. Sed mic-hil certe penitus aut de doloris eius immensita-te siue de circumstancia dolentis. quomodo vide-licet se habuit cum filium suum captum audi-uit. quomodo querebat eum in Ciuitate / qua-liter eciam sequebatur dum ad locum crucifixi onis / aut quomodo velud emortua fiebat post-quam vidit eum crucifixū / quid fecit aut quid lamentando dixit. Sed nec aliquid aliud ad eius attinens dolorem in tota scriptura serie re-perire potuimus / nisi quod per symeonem in euangelio dicitur q̄ postquā de cristo dixerat ec-ce positus est hic in ruinam et in resurrexionem multorum in israel et in signum cui contradice-tur. protinus de dolore huius virginis addidit et tuam ipsius animam pertransibit gladius In euangelio eciam Johannis legitur Sta-bant iuxta crucem Jhesu mater eius et soror

matris eius maria cleophe et maria magdalene cum vidisset ergo Jhc matrem et discipulum stantem quem diligebat. dicit matri sue / Mulier ecce filius tuus et inde dicit discipulo Ecce mater tua Et ex illa hora accepit eā discipulus in sua. Plura non inuenimus expressa de hijs que dolorem ostendunt huius virginis tempore passionis filij nos in scriptura legisse/ Tu autem domine/

¶ Leccō secunda

SEd quamuis in scriptura nichil de ei⁹ dolore et planctu siue de lacrimis ipsius habeant expressum nullo modo tamen dubitandum est eam pro tam crudeli tamqꝫ ignominiosa passione vnice dilecti sui filij eciam cum lacrimis amaris vehementer doluisse Quid igitur aliud in tā arduo tamqꝫ perplexo negocō ī quo nulla nobis datur auctoritas a scriptura faciēdū arbitrabimur ꝙ sanctos doctores imitari qui in huiusmodi dubijs hāc elegerūt sibi viā vt subtilit' īdagarent quid ipi rei de qua sermonē facere statuerūt scdm racionē conueniat. et pro ipa conueniencia rei ita scribe⁹ siue dictare sermonē vnde et augustin⁹ simile quid habet ī sermōe

de assumpcione huius virginis vbi / etiam de morte eius sic ait. Quid de morte quid de eius assumpcione dicendum est / vnde diuina scriptura nichil nobis commendat nisi querendo racione quid assenciat veritati. fiatqz ipa veritas auctoritas / sine qua necesse est nec ipa valeat auctoritas / Hanc taqz doctrinam beatissimi Augustini sequentes congruum iudicamus vt vbi scripture nobis deest auctoritas studiose perscrutemur quid deceat / quid ve queniat aut racioni qsonū sit Supaddem9 īsup quid scī prēs atqz doctores catholici ī eadē materia sētire videtur Quorum dictis et opinionibus vice scripture sacre pro fundamento decreuimus muiri / Tu autem dn̄e

Leccio tercia.

Primo ergo videamus vt possumus / quid fecit ista virgo beata postquam captum nouit suum filium et ad Annam ductum Nō enim putandum est eam domi resedisse quiete. maxime cum presens in vrbe fuit quando suus filius captus erat Unde defacili satis ad eam noticia venit. Non vtiqz diu latere potuit eam. res tantum vulgata et in omni pplo notissima Uix equidē erat qui non gaudendo et cōgtulādo

de ei9 apprehēsiōe siue captione loq̄bat̄ Et secū
dum quosdā faciebāt de ea re gesticulacōnes ⁊
publicos cant9 in ciuitate iuxta illd̄ · Fact9 sū
in derisū oī pplo cāticū eoꝝ tota die ⁊ alibi scḋs
sū illis ī parabolā adūsū me loq̄bāt̄ q̄ sedebāt in
porta et in me psallebant qui bibebant vinum/
volunt aliqui tamen quod isto modo venit ad
aures virginis huius rumor ꝙ eius filius cap
tus erat / Mane scō illa feria sexta postquam
captus erat in orto/ quibusdam de turba iuxta
domum in qua tunc erat hec virgo beata per⸗
transiuntibus ⁊ inter se conferentibus atqꝫ con⸗
fabulantibus quid de cristo eueniret vtrum sci⸗
licet proponant principes condempnare eum ad
mortem vel non. contigit matrem eius h̄ audi⸗
re Que adnocans sibi qnempiam qui prope
vicinus habitabat vnum de cōseruis casu prin
cipis sacerdotum curiosius sciscitabatur quis
erat ille cuius infelicem euentum et mortem
eni ꝓpīquā oēs fere predicabant vnde verebat̄
multū ⁊ timebat ꝑ filio suo dilecto Sciebat
qd̄ oderāt eū iudei nec poterāt ei q̄cq̄ pacifice loq̄
occasionesqꝫ sepe q̄rebāt vt eū iudicarēt ad mor
tē Ad quā ille toruo satis aīo velut sūcis vult9

iudicabat verbo nec min? crudeli respondit Illa
eteni nouit eā Quid op? est inqnit O mulier
querere quisnā est/Satis enī nosti quis ille est
qui in principes et pontifices nostras aus? ē imp
peria dare dicēs eos pessimos iiustos et vitam
illoꝝ nescio quid infamā esse/Et si fortasse nes
cis quis ē ille Jhc ē qui et xpc dicitᵉ fili? Joseph
et marie filiū dei se dicēs qui subūteᶠ mitebatᵉ pa
trias leges et sabbata nr̄a qui ṗdie capt? erat in
orto et ṗmo ad annam ductus deinde Ad Cay⸗
pha m et postea ad pilatū.moꝝ ad mortē iudi⸗
candus quam meruit Tu autē. Leccō quarta

Illa senciēs ad verba loquētis velut mortis
aculeū ei? animū penetrare vix valēs p̄
singultu lingua tremula formaᶠ sermonē max⸗
imo cū dolore flēs et eiulās ait Heu me fili mi
dulcior vnice totū meū gaudiū atqꝫ solaciū huc⸗
cine proth fata tristia seruata sū vt videā te mo⸗
riētē q̄ es michi vita et vnica sal?. Quid fecisti
dulcissie fili qnid fecisti.que tua culpa.q̄ noxa/q̄
ve mortis causa nulli vnq̄ꝫ nocuisti sꝫ sēp oībꝫ fu
isti pi? et mās̄uet? Quā fingūt adūsus te cam̄
crudeles et ingti indei Infirmos eoꝝ sanasti mor
bidos et vlceratos curasti sanā doctrinā prebuisti.

innocuā int eos agēs vitā pie conuersatus es et
vixisti Quicquid ad bonū/quicquid ad cōmo-
dū et vtilitatē quicquid ad eorꝫ salutē potuit esse
semper pcurare curasti Ista sane fili si recte sapēt
magis allicerent in tui fauorem pitet et amorē
q̄ accenderent in furorem et odiū Sꝫ scio certe
fili scio quia malicia contra te sua bella parauit
Contra maliciam namqꝫ dimicaturus es que
merita non respicit. insontes vt noxias sepe dā-
nat Quēcūqꝫ vero possidet malicia sic excecat eū
qđ rectum cernere non patitur Durus erit ergo
conflictus. victoria dificilis vbi denicqꝫ malicia
et accusatrix est et iudex vel vbi iudex malicie fa
uet aut certe non resistit cēsura iudicij perit.
causarum merita non attēdūt et inocencia nō
vnq̄ vocatur in discrimen vnde magis timeo
de tua morte propinqua Quid igitur faciam o
vnice dilecte fili quid faciam ego mestissima
tua mater. Uidere te cupio quem intime diligit
anima mea sed vbi te inueniam nescio. l. ō q̄nta

SIc tādē ope mulieꝝ que tūc aderāt erecta.
mor cepit tēdere gressꝰ ad ea loca ī q̄bꝫ fili
um videre arbitrabat᷑ Et p̄mo pperauit ad do-
mū anne. sꝫ ibi nō repto dilcō filio suo Nam

diu erat qd̄ inde recesserat duct⁹ ad domū̄ cayphe et postea ad p̄toriū̄ pilati ultra processit/plurimi v̄o ex eis q̇ tūc aderāt nō cognocētes q̄ vl' q̈lis erat et intuētes tenellā v̄ginē tam pulcrā tam speciosā tāq₃ formosā. sic fletib₃ et luctu squalē-tē. ex grā quadm̄ que relucebat i ei⁹ facie moti fuerūt ad ɔpassionē Erat enī sup oēs alias to-ci⁹ mundi feminas icōpabilit' quadm̄ iestima-bili formositate decora. ita qd̄ oēs i eā respiciē-tes ad castū alliciebat amorē/vnde f'dūt qd̄ q̇cū q₃ diligēt' et deuote ituebāt' vultū et faciē istius v̄ginis sēciebāt i se refrenatos et repssos oēs il-licite ɔcupiscēcie mot⁹ Qd̄ et modo sēciūt oēs in tēptacōib₃ deuoto corde clamātes ad eā ¶Nec sa-ne mirū si resplēduit i ea p̄cellēs qd̄dā dec⁹ ve-nustatis. si enī facies moysi ex colloq̄o dn̄i i mō te synai sic splēdida fcā ē et radiosa. vt nō pote-rāt filij israel itēde' i ei⁹ faciē ꝑpt' gl'ie resplēdē-ciā. q̄nto min⁹ mirādū et magis dignū erat. qd̄ illa cella sacrosc̄ā ifinito repleta lumīe. vbi ple-nitudo diuinitatis et magestatis imēse i lāt'na carnea se imisit splēdida fcā fuerat Tu a. lcō vj

Nulli igit' oīo dubiū sic hāc v̄ginē gl'iosā oib₃ alijs nr̄i generis creaturis in decore

omnibus alijs nr̃i generis creaturis in decore corporis et formositate prelatã fuisse Sed heu modo fletibus et intimo dolore cordis pallet in ea decor omnis. Juxta illud qđ scribit̃ Egres-sus est a filia syon omnis decor eius vnde et cõ uenienter dicere poterat quod scriptum legitur ĩ libro Ruth moabitidis Ne vocatis me noemi id est pulcram. sed vocate me mara idest amarã quia valde me amaritudine repleuit oĩpotens Unde videntes nonnulli magnas augustias animi eius quodammodo cõpacientes ei dixe-rũt Indicabimus vbi reperies filiũ tuũ nec ha bebis vltra necesse q̃rere vade p̃torii ad domũ et ad p̃toriũ pilati. et ibi repies eũ quẽ vocas filiũ tuũ ↄsputũ colaphizatũ illusũ flagellatũ spinis coronatũ . et morte ↄdẽpnatũ O tristicia maxi ma tũc opp̃mens virginis animũ o q̃ crudelis doloris aculeus penetrauit tũc eius intima cor-dis Nõ etenĩ valet lingua dicere quãtas hec ṽgo sustinuit penas Nã vt audiuit filiũ suũ vnicũ et vnice dilectũ ita crudelit̃ tractari stimulo amo ris excitata festimauit vt potuit ad p̃toriũ pila ti Q̃ cũ pueĩt et nõ ĩueĩt eũ ibi ip̃e v̄a v̄s? mõ tẽ duct? erat vt crucifigeret̃ q̃tũ potuit et vere vix

potuit. accelerauit tamē quousqꝫ tandē puenit ad totam multitudinem populi et ad turbam q̄ sequebatur eum in via publica Tu autem

¶ Omelia cum omnibus aliis tam in laudibꝫ quam ad omnes horas ad missam et ad ij̄s vs̈ sicut in festo cōmemoracionis eiusdem Prima die infra octs̄. ¶ Leccō prima/

Mos etenim istius modi apud iudeos erat qꝫ ipsi qui condempnatus erat ad mortem precederet omnes tota multitudine populi sequente vsqꝫ ad locum vbi pateretur. Isto modo dominus et saluator noster baiulans sibi crucē precedebat omnes Hanc obrem pre nimia multitudine populi sequentis et circumdantis eum non potuit eius mestissima mater eum videre quando transiuit per ciuitatem versus locū crucifixionis Et Ideo ut filium suum videret ante mortem. elegit sibi vna cum aliis mulieribus quādā semitā cpēdiosā ducētē ad portā ciuitati p q̄ xp̄c debuit trāsire Et sic ppt̄ vie breuitatē cicius puenit ad illā portā quā xp̄c. quia ipē tarde et lento gradu incessit/ tum ppter onus crucis tum ppter multitudinem populi sequentis et cōprimētis ipm dāpnatū ad mortē ¶ Lcō ij

HAc igitur mestissima mre ibidm̄ expec-
tãte tãdē venit xp̄c baiulãs sibi crucē to-
tã turbã p̄cedēs At illa vidēs filiū suū dulcissi-
mū funibꝫ ligatū facie cōsputum et sanguinolē
tū spinis coronatū/ac toto corpore flagellatum
inenarrabili cordis dolore tacta viribꝫ deficiēs /
cecidit in terrã Quod cum videret filiꝰ eiꝰ gētis-
simꝰ naturali cpassione stimulatꝰ et ppt nimi-
am vigiliã et effusionē sãguinis attenuatꝰ vexe
atꝰ cruciatꝰ et fatigatꝰ corruit sub cruce Ex vna
pte iacebat ille ex altera iacebat illa et tūc p̄mo
tradiderūt crucē symoni ferendã nō ob cōpassio
nē aut pietatē que nulla erat in eis.sꝫ ne tarde
rent ab intencione sua nequissima Leccō tercia
OUere cunctis exemplar pietatis nos do-
cens et instruens omnibus in fide coniūc
tis et maxime parentibus in tristicia positis
compassionis et vere pietatis impendere vices
qui demqꝫ cpaciēs oībꝫ afflictis miserorꝫ sēp mi
seret angustijs.nō potuit nō lacrimari magnis
ve gemitibꝫ nō affici aut nō turbari vidēs hãc
tenellã v̄giñē illibate pudicicie mrēm tantis do
loribꝫ excruciari Cū eni fons dulcoris dei p̄ris
et flos odoris v̄ginis mr̄is xp̄c Ih̄s per om ma

compassus est miseris vt eciam flens cum flen
ti bus pacientibus compateretur et dolentibus
condoleret. quis aridi pectoris insani capitis et
saxei cordis illum dubitat eandem legem pieta
tis eundem feruorem compassionis virgini ma
tri denegare lamentanti Sic haud dubiū vehe
menter dolebat vterqз de istis duobus amanti-
bus verificari potest illud apocalipsis. Erāt am-
bo vulnerati amore. ¶ Secūda die lccō prima

Dcirco namqз dolor vehemens in virgie matre pro pena filij modum non tenuit quia perfectus amor extingui nullatenus ali-quando potuit ¶ Nunq̄ enim erat ita perfectus amor inter aliquas creaturas sicut inter deum filium. et virginem matrem / Oportet ergo q̄ dolor pro eius amissione sit grauior vnde quia tantus amor erat inter eos quo maior inter creaturas esse non potuit igitur inter eos tant9 erat dolor quo maior esse non potuit Cū enim Calladrius super visum corpus infirmi ele-phas super mortuum cruentatum / et delphin9 sup hominem submersū ex dolore lacrimari vi deantur quanto magis virginea maternitas super filiū propriū lacrimatur Amor enī mris

ad ꝓlē ꝓpriā īfinite excedit amorem bestie a-
morē piscis ⁊ amorē auis ad spēcē alienā lcō ij
P Expendat igitur qui poterit.q̇ ⁊ verum a-
morē gustauerit.q̇bꝫ doloribꝫ q̇bꝫ geītibꝫ
aut q̇bꝫ suspirijs cruciabatᷣ pect⁹ vⁱgineū ⁊ cor
maternum quando ipsum a se crudelium mani-
bus auelli uideret quando attrociter trahi fusti-
bus ⁊ flagellis cedi in udari ligari spinis coro-
nari cōdempnari crucifigi cruentari ⁊ blasphe-
mari nouerat O quant⁹ dolor tunc illam tenue-
rat Credo ego certe quod non est lingua morta-
lis que valet eius enarrare dolores Lccō tercia.
SJc in doloris fluuio velut demersa lacrimo-
sa virgo dui continuauit quoadusqꝫ Judei
ne tardarentᷣ a crucifixione filij eius ⁊ ab ex-
ecucione malicie sui cordis trahentes eum cum
cordulis ⁊ funibꝫ affixis in collo ⁊ in brachijs
⁊ quidē̄ p capillos capitis ⁊ barbe ducebāt eū
ad montē Jlla tandē̄ lugubris ⁊ luctuosa seq̄-
batᷣ filium ad locum crucifixiōis flēs ⁊ ciulās
atqꝫ dicens Heu me fili dulcissime Heu me
pegrine matris ꝯsolator vnice/cur āte passionē
tuam mortua non sū heu cur silens pertransis
me cur me relinquis ⁊ non respicis me cur

michi matri cur nec semel os tuum aperis. hec et alia multa dolore digna mr̄ mestissima loquebatur. Tu autem. ¶ Tercia die Lccō pma

Sic nimio dolore sauciata cum peruenit ad montē vt videt filiū suū dulcissimum iam crucifixū et in patibulo tensum non destitit inter turbas seipām ingerere quousqz tandem peruenit ad crucem quam amplexata brachijs nitebatur erecto corpore quantum potuit aliquā partem tangere sui filij sed non valuit eius conatus Nam quociens erexit se saltu quodam vt tāgeret eū/tociens relisa corruit in terrā ita vt omnia eius membra conquassarentur O pena grauis in membris teneris huius virginis

¶ Leccio secunda/

Dominus autē cernens dolorē nimiū virginis mr̄is vt aliq̄lit saltē deliniret dolorē ei⁹. et eā q̄solaret respiciēs in eā dixit mulier ecce fili⁹ tu⁹ inuēs de Jhoe Quasi dixisset o mulier singularis int oēs mulieres. q̄a me pditura es filiū tuū mea vice sit tibi Johes p filio Unde et ad discipl'm ait Ecce mat tua. Lccō 3

Appropinquāte tādē t'mino doloris et passiōis quo decreuit sūma sapiētia pr̄is misteriū

consūmate nostre redempcōis. cum clamore va- lido spm̄ emisit/ Ipa vero mater eius īmacula- ta paracipiens quod filius suus michil amplius loquebatur ei penitus / sed nec ostendebat ali- qd̄ signū potestatis siue diuinitatis sue. sed pa ciebatur vt homo purus per omnia se subiciens penalitati carnis et īfirmitatis nr̄e quodamodo mirabatur in ipā grauie dicens illud canticorum Quesiui et nō inueni illum vocaui et nō respōdit michi Quesiui inqt potenciam diuinitatis et non inueni in eo nisi infirmitatē carnis vocaui et nō respondit michi O quociens Ihm meum nominaui dicens ihesu fili dulcissime matri nō loqueris . At ille iam spiritum emiserat/

¶ Quarta die Leccō prima

Hic si potestis pensare quantus tūc dolor ani mū virgis oppsserat vere estimo. qd̄ oculus nō vidit nec auris audiuit nec ī cor hois ascēdit quāta tunc in mente sustinuit Hec virgo beata Cogitate p̄cor o tenelle virgiēs cogitate vidue cogitate matrone nobiles p̄sertim vos quas ma ternalis affeccio tenet Cogitate inq̄ si que ma ter poterit sine dolore maiō cernere morte tur- pissia morisuū filiū. nūqd aliq̄ mulier obliuisci

poterit ītatē vteri sui Et si que talis fortasse fo-
ret monstrum nature qm̄ et monstro vilior non
poterat. tamen hec virgo pudica castissiāqȝ ma-
ter xp̄m obliuisci suū quem sicut sine seīe vir-
go concepit / sic sine dolore casta mr̄ eū protulit
in mundū Sed nūc o dolor cum feruore mlti-
plicato denuo mutuū reddit qđ tunc a natura
suscepit cū nūc penas exsoluit cū vsura quas
tunc enasit libera/ ¶ Lecio secunda/

Maior pfecto dolor esse solet ī amittēdo illđ
qđ cum amore possidetur. quam erat leticia
seu gaudium in habendo seu possidendo. sed nul-
la lingua sufficit dicere gaudiū qđ hm̄t hec vir-
go in pariendo quare nec aliq̄s dicere neqȝ cogi-
tare sufficit dolorē quē sustinuit amittēdo vnde
q̄dm̄ deuot9 ait O gēma matrū o gl'ia vginū
q̄ ieffabili matne exultacōis gaudio et vginee
affeccōis iubilo cor tuū tūc dilatatū ē / cū ipām
sūmā sapiēciā corā te ludētem et more puuli se
hūtem sup scabellū tui brachij sedētē et sup lectū
tui gremij accūbētē tā intime ɔtēplata es/ Hec
meditari poteris o deuota aīa de gaudio virgīs
atqȝ leticia Sȝ numera michi si vales .. qđ tūc
hui9 virginis suspiria / quot hui9 mrīs lamēta

pectori īsonuerīt cū xp̄m oim creatorē filiū suū quē vgo genuerat. q̄ſi vltimū oīm plenū d'lo ribꝫ viderat ɔſūmari atqꝫ in giro oēs eū vt sce= lerosū suis signis detestari vel poci⁹ ipi vt dn̄o cōpati et cōdolere/quē cū mūdū intrauerat cōue nerat venerari/o quā dissimilia sūt comete cho= ruscacō. et solis obscuracō arcus⁹ pernuli colluden tis / et dolor atqꝫ pena dilecti morientis iubila cio āgelorꝫ cōcinēciū · et exꝓbacō iudeorꝫ crucifigē ciū vniūsi ɔfederacō et vniūsi ɔturbacō Cogitet q̊ poterit sꝫ punctū nullus inueuit. ¶ Lcō tercia

Ex istis et huiusmodi patet q̄ hec vgo dolo= rosa in morte filij sui magnas sustinuit ā= gustias et penas. q̊a tot m̄r in aīa qd̄ fili⁹ in car ne sustinuit plagas. fili⁹ vtiqꝫ carnē maria m̄r immolat mētē. pēdet fili⁹ in mortis ɔfinio. sedet m̄r in mortis medio Fili⁹ dolet ꝓpt paucitatē saluātorꝫ in seculo. m̄r vero sūme cōdolet propt pluralitatē tormentorꝫ in filio/filius inter celū et terrā pēdet in aere medio. m̄r iacet sup terram orbata dileccō filio. fili⁹ lāguet amore hoīs mi= seri m̄r lāguet et luget tota aspa cruoꝛe filij / fili⁹ emorit tot⁹ irrigat⁹ riuis sanguineis m̄r vero cōmoritur tota suffusa lamētis et lacrimis. fili⁹

in cruce exspirat cum clamore valido. mater sub cruce suspirat prostrata sub patibulo filius cruci-figitur et torquetur/sed fortis deus in carne viua mater vero mucrone merore transfigitur vulnerata et semiuiua Filius mortuus in dextero latere ferro lanceatur mater vero viuens in corpore doloris gladio milies trucidatur Sic omnino similes sunt amore / similes eciam sunt in dolore /

Quinta die leccō prima/

Tandem post xp̄i mortē Judeis regressis in ciuitatē iuxta crucem remansit hec mestissima mater vna cum Johāne maria Magdalena maria Jacobi et salome hij tantum qm̄ quia relicti sunt in maxima mesticia et dolore multa media secū voluentes quomodo deponerent corpus Jhu vt conditum aromatibus / possent illud sepelire Sed ad hoc opus erant inualide manus feminarum nec habebant instrumenta qm̄ eciā propter continuos fletus et amaras lacrimas nimis attenuate defecerant eis vires Intuentur se mutuo nec erat inter eos omnes qui consolacionis verba proferre potuit sine intermissione flebant/quia sine intermissione dolebant/Marie tamen inter omēs flebat mestissima gem-

trix eius ita quod intueri faciem illius erat se=
per materiam noui flet⁹ denuo renouare. lcō ij.

SIc flentes iuxta crucem sedebāt prestolan=
tes siquam fortassis aliam consolacionem
mitteret eis dominus Et ecce viderunt venien=
tem a ciuitate multitudinem magnam iudeoꝝ
vt deponerent eorum corpora propter instantē
solemnitatem. qm̄ pasceue erat. et vt non rema=
nerent eorum corpora in sabbato sic pendencia /
Erat enim magnus dies ille sabbati. Qui ve=
nientes ad montem ꝑmi quidē latronis fregerunt crura et alteri⁹ qui crucifixus erat cum eo.
Quod videns hec dolorosa virgo existimans qm̄
magis metuens eos idē velle facere cum di=
lecto filio suo genibus positis et palmis exten=
sis tota perfusa lacrimis humilimis precibus
rogabat eos dicens. Supplico domini mei ne
quicq̄ vltra faciatis ei sed hāc michi ācille vrē
miām impendite vt corpus integrum filij mei
tradere possim sepulture ego mestissima mr̄ ei⁹
Sed et maria magdalena et alie mulieres flē
tes similiter ceperunt eos deprecare Johānes ve
ro durius aliqualiter increpabat eorum seuiciā
nimiam et audacius loqutus est / Et hec forte

quia notus erat pontifici. et in eius fauore :

ℭ Leccio Tercia.

Illi tandem siue clemencia moti siue pocius non permittente deo eos aliquid amplius in eum facere. quod et verius puto/ vt adimpleretur scriptura que dicit/ os non cōminuetis ex eo. dimiserunt enim nec fregerunt eius crura/ sz vnus militū lācea latus eius apuit et perforauit intima cordis. vnde statim fluxit sanguis et aq̄ Quod intuens lacrimosa vgo et pia genitrix eius nimio dolore sauciata fuit. ita acsi eiusdē cuspide tele confossa fuisset O cor saxeū et omni saxo durius cor adamantinū qm̄ pocius adamāte impenetrabilius quod huius virginis tanto dolori cōlacrimādo nō cōpatit/ Dn̄ica īfra oct /

Tradunt enī naturales esse adamātē tāte duricie cp nullis malleoꝝ tuncionibz nec aliqua violencia frangi potest Sed si ponatur ī calido sangine hedi statū liquefit et frāgitur Ita et tu quisquis obduratum ꝗlquis te saxeū sentis et adamantinū si in huius virginis amaris lacrimis non mouearis ad compassionem veni intinge cor tuū in sanguine fuso agni immaculati qui tulit pccā mūdi. qui et ob id hedus

eciam dici potest Nam hedus in veteri lege ob=
lacō erat p peccato Cogita q̄tas pro te sustinu
it penas dn̄s Jh̄c Cogita cor eius saucio vul=
nere pro tua redempcione cruentatū vnde pro=
fluxit tue libertatis preciū sanguis et aqua / et
sic tandem in isto cruore fuso liquefias. patens
est dn̄i ianua cordis eius per quā habes intro=
itum veni et intra nullus te impediet Quod
si forsan in hijs non posse flere te senseris vere
sine sensu es / ¶ Leccō secunda /

O sia igit̄ vt cum hac virgine plores que
semper sine intermissione plorabat Nūq̄
enim aliqua m̄r dolebat p filio sicut ista pro suo
Nec vllus dolor esse potuit amarior quia nūq̄
proles erat matri carior Et certe tantus erat do=
lor iste q̄ si deus īteriore quodā vigore nō robo
rasset eam non sustinuisset. Cum eū ferrū fer=
rum dextrum latus dulcissimi filij lanceauit
oīo bene ipm̄ cor tenerrimū gratissime virginis
matris. doloris aculeo fuisse scissum nisi impe=
rium et potestas filij supra qd̄ potuit natura ma
trem lugubrem conseruasset erat enim m̄r in fi=
lio moriente vt commoreret̄ vnde puto qd̄ nullo
modo potuit virgo tanta cruciatus tormenta

sustinere nisi illam spc vite modo insolito robo-rasset quia tot mater in mente quot filius in corpore vulnera sustinuit / ¶ Leccō tercia /

Interim dum ista sic agerent. venit ad pilatum homo quidā nobilis de curia Joseph ab aramathia qui erat discipul9 Jhu occulte tamen ꝑpter metum iudeoꝝ & pecijt corpus Jhu vt sepeliret illud Que licencia cicius & sine difficultate erat optenta. eo qđ noluerunt ꝑmittere corpora insepulta ēē in sabbato/ At ille mox vna cum nichodemo. qui & ipse occulte discipulus erat Jhu secū ducentes famulos & seruos sed et instrumenta cum quibus deponerēt corp9 de cruce illico ꝑperabant ad montem Quos videns beata virgo maria & alie mulieres lamentantes cū ea. & per instrumenta que secum attulerant satis euident' cognoscentes ꝙ ad deponendum corpus venerant aliqualiter deliniebant dolorem. & abstinuerunt a lacrimis. At illi statim incipiebant apponere scalas & scansoria atqꝫ cum instrumentis suis extrahere clauos e manibus / ¶ Leccō quarta/

Maria autem mater eius & Johānes & alie mulieres vna cum alijs quibusdam qui

venerant a Ciuitate. sustentabant corpus pen-
dulum ne subito violent in terram caderet Int'
omnes tamen mater eius officiosissima fuit Il
la vero totum corpus trahebat ad se fouens illd
in gremio & amplexans. diligenter attendebat
omnia vulnerꝝ loca volebat enī singula amasse
sed pre dolore non valebat Sedebat gemēs cō-
plosis manibus & amare flebat volebat loqui /
sꝫ singultuosius gemitꝰ verba formare nō pote
rat Sic tandem gemens erat atqꝫ merēs quo-
adusqꝫ Joseph Nicodemus & alij tulerunt ab
eius gremio corpus vt condirent aromatibus
& inuoluerent Et tūc posuerūt illd in terra sup
linthiamina quibus esset inuolutum ad sepul-
turam/ Non enim cōmode poterant ei talia ꝑ-
soluisse obseqa quā diu iacebat in gremio mr̄is
TUnc illa surgens flexit in ¶ Lcō quinta
terram genua iuxta corpus & diligenciꝰ
quam antea tenellis manibus tractabat omīa
membra Considerabat spinarū aculeos caput
sanctissimū perforantes vsqꝫ ad cerebrū Tene-
re tractabat profunda stigmta clauoꝝ . discur-
rebat qꝫ singula loca vulnerum sed postq̄ ve-
nerat ad vulnus illud magnum & profundum

lateris/non potuit se vltra continere a fletu In isto namq3 visu corporis exanimi cum sic per-errat atq3 scrutat singula penaꝝ loca denuo re-nouat⁹ est dolor omnis et mors recidiua ꝗ̄ gla dio symeonis passa sepe fuit in aīa ꝑus lcō vj

SEd quia Jam dies inclinata recedēs erat et nox appians eos ibi stare diu non pmit tebat. arte qua poterant cosolabant eam prepa-rantes corpus tradere sepulture. quod perungē-tes voluebant in syndone munda. Mater vero eius preparabat caput. inuoluens illud in suda rio Quod amplexata sepius cum lacrimis de-osculata ē Illi festinantes trahebant vt ponerēt in sepulchro/ hec vero trahebat vt secū diucius retineret/ trahebant illi trahebat et illa/ et sic erat inter eos pia lis atq3 contencio. victa tandē ne-cessitate tēpis quia nox erat libenter paciebat corp⁹ iħu filij sui in monumentum poni Quo sepulto ponebant lapidem ad ostium monumē-ti. et recesserunt omnes in ciuitatē vnusquisq3 in domū suā

¶ Leccō vij. Euāgelij scdm Johem

IN illo tempore/ Stabāt iuxta crucē Jħu mater eius et soror matris eius maria

Cleophe ⁊ maria Magdalené Et sic/.

¶ Omelia excerpta ex sentẽcijs diuͤsoꝝ doctoꝝ

MAter mestissima xp̄i tota cõpluta lacrimis perfusa lamentis attenuata laboribus at⸗trita penis ⁊ augustijs. ⁊ que vix pre corporis debilitate stare potuit. iuxta crucem sui filii stabat Quid dico stabat iuxta crucem. cum pocius dix issem pendebat in cruce. si deniqꝫ tocius hominis anima principalior atqꝫ prestancior pars est / ⁊ scd̃m digniora res pensari debent ⁊ estimari Si eciam vbi thesaurus ⁊ amor ibi cor pocius dice rem qd̃ pendebat in cruce cum filio/quam quod stabat in terra iuxta crucem filij. Stabat ꝓfcõ corpe iuxta crucem filij sed mẽte ⁊ aĩa pẽdebat in cruce cum filio. corpus filij cruci affixũ erat clauis. anima matris perforata fuit gladio do⸗loris ⁊ compassionis. ¶ Leccõ Octaua.

NEc procul a cruce stabat ⁊ a longe sicut il li amici ⁊ proximi sicut eciam noti quos a se procul elongatos tempore sue afflicciomis. quam notat per miseriam in quo tẽpe maxime cõprobatur amicus. per prophetam saluator cõ queritᷓ dicens / Elongasti a me amicum ⁊ ꝓxi mum ⁊ notos meos a miseria Quid est a mi⸗

seria nisi a tempore inchoate passionis et afflic-
tionis mee a quo tempore amici et proximi elō-
gauerunt se nec erat inter eos qui consolacionis
aut compassionis aliquid impenderet vnde in
alio psalmo Et sustinui qui simul contristaret
et non fuit et qui consolaretur et non inueni Ui-
deamus interea quid ait ad huc in alio psal-
mo ait enim Amici mei et proximi mei aduer-
sum me appropinquauerunt et steterunt Et qui
iuxta me erant de longe steterunt Ex quibus
duobus psalmis videtur aliquos fuisse xp̄i pxi
mos et Amicos qui iuxta fuerunt/ et tamē lon-
ge fuerunt/ procul erant et tamen prope/ Quidā
enim prope erant animo per veram dilecionē
et piam compassionem sed corpore procul erant
Cuiusmodi erant appostoli atqz disicpuli quos
in euāgelio saluator nominat amicos . dicens
vos autē dixi amicos meos . q̄a oīa quecumqz
audiui a patre meo nota feci vobis . Et alibi
vos amici mei estis si feceritis que ego precipio
vobis Isti amici elongauerunt se a cristo quā-
do propter metum iudeorum non fuerunt ausi
appropinquare ad eum/ sed dispersi fuerunt iux
ta illud euangelij Percuciam pastorem. et dis-

pergentur oues gregis. prope eciam fuerunt ij-
dem amici per dilecionem et amorem. mente
et animo condolentes et compacietes. Lecō nona
E Contrario fuerunt alij amici et proximi
secundum cognacionem carnis qui licet
prope fuerūt corpe ītimo tamē amore et pia com
passiōe pcul ab eo fuerūt / An nō prope fuerunt
corpe q̄ manib9 eū tractauerūt et cruci affixerūt
Qui longi9 eciā vel magis pcul mētis amore
et pia cōpassiōe ēē poterāt ab eo quā hij q̄ tot blas
phemias et impperia. q̄ tot ɔtumelias atq3 ludi
bria dederūt in eū q̄ licet aliquādo eū venerabāt
et colere videbāt corde tamē ab eo lōge recesserūt
de q̄b9 ait p pphetā. Popul9 hic labijs me ho-
norat. cor tamē eorū longe est a me. ex q̄q3 habet
qd̄ isti amici scd̄m carnis cognacionē quamuis
corpe prope stabāt/ mēte tamē et deuocōe pcul e-
rant ab eo Sz hec lacrimosa vīgo et mestissima
mat' et corpe p p̄sēciā et mēte p ɔpassionē stabat
iuxta crucē ei9 Stabat et cū ea alie mulieres
videlicz soror ipi9 vīginis. maria cleophe et ma-
ria magdalene. ¶ In octan Lecio Prima
M At' vo xpi flebilis et gemens ibat in vrbē
cū Johāne/cui xp̄c ad huc in cruce viuēs

cōmiserat eam. ibiqꝫ morata est in ploratu et luc
tu toto illo sabbato. Aliqualiter tamen consola-
bat᷑ in seipā. de filij sui resurrexcōe futura · Ip-
sa enim optime nouit quis et qualis erat / et hoc
melius nouit quam aliquis apostolorum aut
discipulorum Quia quod illi nouerunt tantum
credēdo per fidem et per speculum velut in enig
mate Ipā cognouit magis experimētalit᷑ que
de spū scō ꝯcepit eū et virgo manēs integra pepit
et in mūdū ꝓtulit vnde bñ nouit qđ fili⁹ dei erat
et ideo firmiter credebat eū non posse diu teneri
vinculo mortis / Et ita vera fides nunquam va
cillabat in ea sed omnibus alijs titubantibus
in hac sola virgine per totum illud sabbatum
mansit fides integra et illibata. et ideo non sine cō
sideracōe magna statuit ecclesia diem sabbati
eius honori atqꝫ seruicio specialit᷑ dedicari Sic
in Jherusalem continue mansit simul cū Johā
ne perseuerans in omni sanctitate / pre tristicia
autem et dolore sic attinuata fuit et in corpore de-
bilitata quod vix ambulare potuit aut exire do-
mū Unde alijs mulieribus euntibus ad sepul-
crum. ista domi mansit dicens eis. filie Jherusa
lē nūciate dilcō qꝛ amore langueo. Lccō secūda

dere stillam Recole recole matris intacte pudicie
penas et simul cum ea pietatis et compassionis
exprime lacrimas hoc certū tenens qđ sine fruc
tu meriti et postea premij Nec vna quidē illa =
crima cadet qm̄ si cōpatimur et cōregnabim⁹ a =
postol⁹ ait Qđ p̄cib₃ mris̄ vginis nobis concedat
q̄ sine fine viuit et regnat Amē. Scdm̄ Johānē
In illo tp̄e. Stabāt iuxta crucē Jhu ma =
ter eius et soror matris eius maria cle =
ophe / et maria magdalene Et Reliq̄ .
Omelia excerpta ex sētēcijs diūsoꝝ doctoꝝ
Nō putem⁹ fratres h̄ verba euangeliste mag
no carere misterio Possimus namq₃ inter istos
verborum fauos mellis dulcedinem reperire /
qua spiritualiter pastus animus delicijs mag =
nis sacietur. ad intra videamus ergo cur iuxta
crucē Jhu stantibus alijs. ad solam matrem et
ad Johānem loqutus est dominus · hoc pie credi
potest ideo factum vt sicut prius matris corpora
lē curam Johāni commiserat / ita quoq₃ et nos fra
giles hoīes in ip̄m credētes quos et ip̄e dignat⁹
est habere frēs iuxta illđ pphete Nūciabo nomē
tuū frīb₃ meis. eciā sue matri cōmitteret vt ip̄a
nr̄i curā gerat et habeat nos ptegat et defendat

in cūctis necessitatibus velut pia mater sub-
ueniat ast ut mediatrix et aduocata nobis pec-
catoribꝰ apud deum prēm veniam suis precibꝰ
miām optineat vt qui propter īnumera peccata
quibus deus irritatur non sumus digni ob vl-
la nostra merita exaudiri. meritis tamen huiꝰ
benigne matris exaudiamur Ait ergo Jhc ma
tri sue Mulier ecce filius tuus Et ad discipulū
ait ecce mater tua īnuens de Johāne qui gracia
dei interpretatur Et congrue signat eos qui per
dei graciam renati. vocati sunt per fidem in sor-
tem Jhu cristi. Ait ergo Mulier ecce filius tuꝰ
quasi diceret Quociens apud te cogitas et re-
minisceris huius acerbissime passionis quam
modo sustineo/tociens ut pia et beingna mater
memor sis humani generis pro quo tanta pa-
cior. O singulare nobis refugium et dulcis cō-
solacio Quociens demqꝫ pro culpis et flagicijs
nostris iusta patris flagella timemus. tociens
per interpellacionem pie matris eius iram pla-
care possimus. Ait namqꝫ sue matri saluator/
Mulier ecce filius tuus. acsi sermo fuisset. O
mulier mollis et ad pietatem flecti facilis. per
quam salus humano generi data est. oculo sep

trabe pietatis miseros intuere peccatores quos tibi commendo vt filios. quos et ego michi fratres elegi vt quociēs videris iram iustā patris in eos excitari tu sis aduocata / et tuas pro eis interpone preces Et ne perdā vel amittam eos quos tanto precio preciosi sanguinis me vides redimere. tu sis aduitrix et mediatrix/

Lecciō Octaua/

Unde quidam deuotus ait ad idm̄ spem nrām supra modum erigēs est illa redēptoris nostri filij gloriose virginis singularis recommendacio quam pendens in cruce matri exhibuit dicens mulier ecce filius tuus. Quid est ecce filius tuus nisi ego recōmendo tibi peccatores Et quos per amarissimam passionem redemptos in frēs elegi. tibi recōmendo in filios vt sicut ego tuus sum filius naturalis. Sic et illi tui sunt filij adoptiui vnde tu eos accipe in filios quos ego dignatus sum habere fratres et quotiens videris exigente iusticia. iram a facie patris egredi recens huius recommendacionis hoc loco et in isto tempore tibi fcē. volo te meminisse Et tūc tanquam m̄r ipm peccatorem pro quo nūc morior maternis amplectere vis-

ceribus/ et ire patris te opponens pro filijs in-
terpella Multociens enim antea fuerat mater
in presencia filij quando potuerat ei recommen-
dasse peccatores hoc tamen ad illum locum ad
illud tempus et ad illam penam voluit reserua-
re/ vt illam recōmendacionem matris sue me-
morie feruencius imprimeret/ et innate pietate
visceribus forcius inculcaret vnde vt ait idem
deuotus Super omnia in illa recōmendacōne
vltima qua matri in persona Johānis omnes
peccatores recōmendabat caritas ei9 multa ni-
mis relucebat. cum diceret Mulier ecce fili9 tu9
acsi dicat. Uide quid pro peccatoribus sustineā
et ne frustretur labor meus/ ipos habe tibi recō-
missos vt cum exigēte culpa peccatores punire
debeam. memor huius passionis quam ego sus-
tineo et magne miserie qua premitur homo. ob-
icē te opponas Quod autem ad discipulum ait
Ecce mater tua. tantum est acsi in psona Johā-
nis. qui gracia dei interpretatur dicatur omni-
bus peccatoribus/ Cum pre confusione scelerū
vestrarum non audetis leuare facies vestras ad
iustum Judicem neq3 coram domino compere
ad mariā tanq3 ad matrem fiducialit cōfugite

quam vt matrem venerando colite · vt ipsa vos tanquam filios foueat et nutriat protegat atqꝫ defendat ¶ Leccō Nona/

Recolamus hic precor quanta circa nos be nignitas atqꝫ dignacio nostri dei miseran tis erat· Nichil in corpore toto liberū sibi. nichil a pena remanebat absolutum nisi sola lingua/ et hanc tamen totā supplicādo pro nobis patri. et recōmēdādo nos mr̄i ad nr̄i salutis officia dedit Orauit nāqꝫ prēm dicēs. pr̄ dimitte illis / quia nesciunt quid faciunt innuēs de crucifixoribus In quibus non absurde possunt ītelligi omnes peccatores in lutoso peccati volutabro continue iacentes/ qui quantum in ipsis est denuo xp̄m crucifigunt et ostentui idest irrisioni tradunt/ de quibꝫ ait apostolꝰ Rursū crucifigētes sibimetipsis filiū dei et ostentui habentes. In se enim cruci figunt filium dei. et contumelie habent/ quia grām eiꝰ vilipendētes. in peccatis iacent/ Orat tamē ad patrem pro omnibꝰ peccatoribꝰ modo predic to / quātū in ipsis est eum crucifigentibꝰ dicēs pr̄ ignosce illis quia nesciunt quid faciunt Sed et matrē cōmemorat. vt pro nobis apud patrē sit pia mediatrix dicēs Mulier ecce filiꝰ tuus

hortat᷑ et te o peccator vt pro tua salute ad eam
venias te nomine filij signās cum ait / Ecce
mater tua / Age nunc o pccōr age. et ad hāc ma
trē pietatis pperant᷑ accede que tue cure sibi cō-
misse / nō potest immemor esse / Si denqꝫ mi-
ser es ad Ipām ppera. quia apud eā est copio-
sa misericordia vnde et m̄r misericordie nomina
tur / Si peccator es. ipa est impetatrix venie /
Si pr̄is flagella times / cuius iram puocasti /
recole quia tibi m̄r efficit᷑. que spōsa dei electa ē
que et apud prēm magna potest. et in his q̄ petit
repulsā nō patit᷑ Si nudꝰ fueris aut male tec-
tus capta innocencie veste esto de familia huiꝰ
virginis. esto seruꝰ eius. et famulus. et diu nu-
dus esse non pacieris / Nam omnes domestici
eius vestiti sunt duplicibus. Accede ad eam /
inuoca eam. quia te non deseret in necessitatibꝫ
Sit recens in memoria tua semper hec hora sa-
lutifera. qua te sibi commissum hec virgo rece-
pit in filium. facito quod fecit dilectus ille dis-
cipulus / Ex illa vtiqꝫ hora facte recōmedacōis.
accepit eam discipulus in sua non piger erat
aut segnis sed mox recōmendacione facta acce-
p. t eam in sua venerabatur eam / famulabatur

ti et per dilectionem firmiter adhesit ei Erat e-
nim inter eos velut inter matrem et filium. scã
castaqȝ dilectio Sic et tu quod ille corporaliter
fecit vel saltem spiritualiter facito Accipe matrẽ
tuã/ymmo magis mrẽȝ dñi tui ĩ tua quid ẽ in
tua nisi in ĩtima tui cordis in ĩteriora tue mẽtis
Jn ea confide in ea spem ponere ne dubites/
Non enim te fraudabit. que neminẽ fraudare
nouit Nempe sui memorum immemor nequa-
quam existit. vel aliter sic accipe eam in tua.
quasi in tua presidea in tua tutamina ab illa
namqȝ hora/qua filius matri recommendauit
peccatores/ nũq̃ cessat ipsa mat pro eis inter-
pellare apud patrem vt filijs recõmissis. veniã
optineat. et in eterna beatitudine permansuram
felicitatem /Nã de seipã dicit Qui elucidãt me
vitam eternam habebunt.quam nobis cõcedat
precibus pie matris xpc Jhesus dñs noster qui
cum patre et spiritu sancto viuit per infinita
secula Amen/